

Logikai programozás

2.

BEMELEGÍTŐ

Definiáljuk a testvér (minimum féltestvér) fogalmát!

testvere(A,B) :- szuloje(C,A), szuloje(C,B), A \= B.

szuloje(Idos, Fialal) :- anyja(Idos, Fialal) ; apja(Idos, Fialal).

vagy:

szuloje(Idos, Fialal) :- anyja(Idos, Fialal).

szuloje(Idos, Fialal) :- apja(Idos, Fialal).

MÉG EGYSZER A KOLLÉGISTÁK

Valaki kollégista, ha vidéki és jó tanuló.

Mit jelent a vidékiség?

Megoldandó: peldak/koleszos.pl

MÉG EGYSZER A KOLLÉGISTÁK

videki(Diak,Kozpont) :- lakik(Diak, Varos), Varos \= Kozpont.

jotanulo(Diak,Hatar) :- atlag(Diak, Atl), Atl >= Hatar.

kolligista(Diak,Kozpont,Hatar) :- videki(Diak,Kozpont),
jotanulo(Diak,Hatar).

kolligista(Diak,Kozpont,Hatar) :- lakik(Diak, Varos),
Varos \= Kozpont,
atlag(Diak, Atl),
Atl >= Hatar.

KOLLÉGISTÁK I/O-VAL

Beolvasás/kiíratással :

```
start :- write('Kérem a központot: '), read(Kozpont),
        write('Kérem az átlaghatárt: '), read(Hatar),
        kollegista(Diak, Kozpont, Hatar),
        writef("%w kollégista \n", [Diak]).
```

Hátrány: csak egyetlen megoldást ír ki.

Megoldás: A Prolog háttéralgoritmus + némi „kényszer”

ELŐBB: A PROLOG MEGKÖZELÍTÉSI MÓDJAI

A Prolog logikai (deklaratív nyelv), szabályaira mégis tekinthetünk deklaratív és procedurális módon is:

Deklaratív szemlélet:

Egy szabály egy **logikai következtetés**: a szabályfej pontosan akkor lesz igaz, ha bizonyos feltételek ÉS kapcsolata (szabálytörzs) igaz.

Az azonos fejű szabályok VAGY kapcsolatban állnak.

ELŐBB: A PROLOG MEGKÖZELÍTÉSI MÓDJAI

A

B :- A₁₁, A₁₂, ..., A_{1n}.

B :- A₂₁, A₂₂, ..., A_{2m}.

...

B :- A_{r1}, A_{r2}, ..., A_{rk}.

szabály-együttes a következő logikai állítással egyenértékű:

A B állítás igaz, ha

vagy az A₁₁, A₁₂, ..., A_{1n} állítások mindegyike,

vagy az A₂₁, A₂₂, ..., A_{2m} állítások mindegyike, ...

vagy az A_{r1}, A_{r2}, ..., A_{rk} állítások mindegyike igaz.

ELŐBB: A PROLOG MEGKÖZELÍTÉSI MÓDJAI

Procedurális szemlélet: Egy szabály **eljáráshívások sorozatának** is tekinthető.

Pontosabban: egy szabály egy eljárásnak felel meg. A szabályfejben szereplő predikátumnév az eljárás neve, argumentumai az eljárás paraméterei. Az eljárásban további eljárásokat hívunk meg, mégpedig a szabály-törzsben szereplő predikátumnevekkel azonosítható eljárásokat.

Az **azonos szabályfejű szabályok együttese** ugyanilyen módon **eljárásnak** tekinthető, csak ez az eljárás elágazást is tartalmaz, melyben az elágazás egyes ágai az egyes szabálytörzsek.

Belépési pont: A lekérdezés.

A PROLOG (egyik) HÁTTÉRALGORITMUSA

Visszalépéses algoritmus (back track):

A kiértékelés elindul egy útvonalon, és addig tart, ameddig csak lehet:

- a/ sikeresen véget ért az útvonal;
- b/ hibás eredményhez jutunk.

A b/ esetben az algoritmus egyetlen lépést visszalép, és ha az előző hívásnak van alternatívája, akkor végrehajtja azt.

A PROLOG (egyik) HÁTTÉRALGORITMUSA

Visszalépéses algoritmus:

Pl.:

$B :- (A_{11}, A_{12}, \dots, A_{1k-1}, A_{1k}, A_{1k+1}, \dots, A_{1n})$

$B :- A_{21}, A_{22}, \dots, A_{2m}$

...

A KIÍRATÁSI PROBLÉMA MEGOLDÁSA

Visszalépésre kényszerítés:

```
start :- write('Kérem a központot: '), read(Kozpont),
         write('Kérem az átlaghatárt: '), read(Hatar),
         kollegista(Diak, Kozpont, Hatar),
         writef('%w kollégista \n', [Diak]), fail.
```

start.

Más írásmóddal:

```
start :- write('Kérem a központot: '), read(Kozpont),
         write('Kérem az átlaghatárt: '), read(Hatar),
         kollegista(Diak, Kozpont, Hatar),
         writef('%w kollégista \n', [Diak]), fail; start.
```

CSALÁDFA

Tegyük fel, hogy csak apák és fiúk vannak. Ismerjük az apa-fiú kapcsolatokat, írjuk fel:

nagyapja(Idos, Fialtal) :- apja(Idos, Z), apja(Z, Fialtal).

dedapja(Idos, Fialtal) :- apja(Idos, Z), nagyapja(Z, Fialtal).

ukapja(Idos, Fialtal) :- apja(Idos, Z), dedapja(Z, Fialtal).

szepapja(Idos, Fialtal) :- ...

ose(Idos, Fialtal) :- apja(Idos, Z), ose(Z, Fialtal).

CSALÁDFA

Rekurzió: A szabálytörzs a szabályfejen lévő predikátumra hivatkozik.

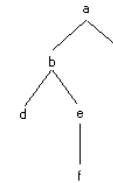
A rekurzió **mindig két részből** áll:

- rekurzív szabály
- megállító feltétel.

$ose(Iidos, Fiatal) :- apja(Iidos, Fiatal).$

$ose(Iidos, Fiatal) :- apja(Iidos, Z), ose(Z, Fiatal).$

CSALÁDFA - PÉLDA

Írjuk fel a mellékelt családfát!

$apja(a,b).$
 $apja(a,c).$
 $apja(b,d).$
 $apja(b,e).$
 $apja(e,f).$
 $ose(X,Y) :- apja(X,Y).$
 $ose(X,Y) :- apja(X,Z), ose(Z,Y).$

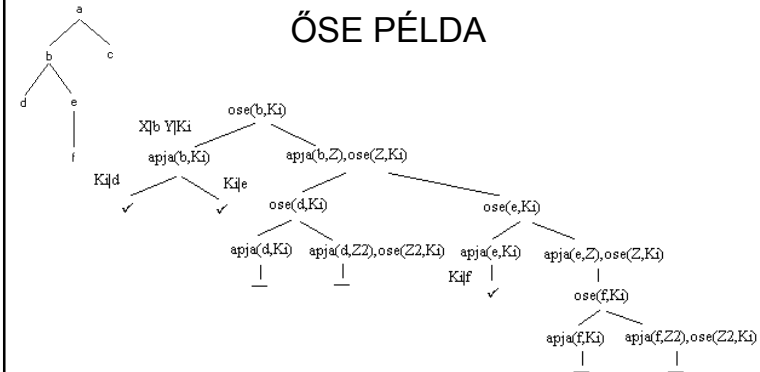
peldak/os.pl kipróbálása (nyomkövetéssel is)

KIÉRTÉKELÉS: ILLESZTÉSSEL

Az illesztés feltételei:

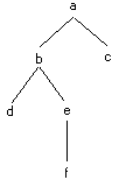
- Csak azonos nevű predikátumok illeszthetők.
- Csak azonos argumentumszámú predikátumok illeszthetők.
- Konstans saját magával illeszthető.
- Változó konstanssal vagy másik változóval illeszthető.

ŐSE PÉLDA

$apja(a,b).$
 $apja(a,c).$
 $apja(b,d).$
 $apja(b,e).$
 $apja(e,f).$
 $ose(X,Y) :- apja(X,Y).$
 $ose(X,Y) :- apja(X,Z), ose(Z,Y).$

CSALÁDFA - MÓDOSÍTÁS

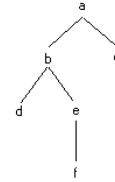

apja(a,b).
apja(a,c).
apja(b,d).
apja(b,e).
apja(e,f).
ose(X,Y) :- apja(X,Y).
ose(X,Y) :- apja(X,Z), ose(Z,Y).

Jó-e így a második szabály?:

ose(X,Y) :- ose(X,Z), apja(Z,Y).

CSALÁDFA - MÓDOSÍTÁS

apja(a,b).
apja(a,c).
apja(b,d).
apja(b,e).
apja(e,f).
ose(X,Y) :- apja(X,Y).
ose(X,Y) :- apja(X,Z), ose(Z,Y).

És mi történik, ha a szabályok sorrendjét is felcseréljük?:

ose(X,Y) :- ose(X,Z), apja(Z,Y).
ose(X,Y) :- apja(X,Y).